

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ – ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ

Библиотека
МОНОГРАФИЈЕ

УРОШ НОВАКОВИЋ

ПОСЛОВНА СПОСОБНОСТ
И ПРАВО ДЕТЕТА
НА РАД

БЕОГРАД • 2025

Урош Новаковић
ПОСЛОВНА СПОСОБНОСТ
И ПРАВО ДЕТЕТА НА РАД

Издавач

Универзитет у Београду – Правни факултет
Центар за издаваштво

За издавача

Проф. др Бојан Милисављевић, декан

Уредник

Проф. др Душан В. Поповић

Рецензенти

проф. др Љубинка Ковачевић,
редовна професорка Правног факултета Универзитета у Београду;
проф. др Радоје Кораћ,
редовни професор Правног факултета Универзитета Црне Горе;
проф. др Милош Живковић,
редовни професор Правног факултета Универзитета у Београду;
проф. др Ангел Ристов,
редовни професор Правног факултета „Јустинијан Први”
Универзитета „Св. Кирил и Методије” у Скопљу

© Универзитета у Београду – Правни факултет, 2025

Сва права задржана. Ниједан део ове књиге не може бити репродукован, пре-
снимаван или преношен било којим средством – електронским, механичким,
копирањем, снимањем, или на било који други начин без претходне сагла-
сности аутора и издавача.

www.ius.bg.ac.rs

САДРЖАЈ

ПРЕДГОВОР	11
УВОД	13

ДЕО ПРВИ ПОСЛОВНА СПОСОБНОСТ ДЕТЕТА

I ОПШТЕ О ПОСЛОВНОЈ СПОСОБНОСТИ.....	17
1. Правна и пословна способност	19
2. Терминологија	21
3. Настанак правног субјективитета – <i>nasciturus</i> у грађанском и породичном праву.	21
4. Престанак правног субјективитета	25
5. Историјат пословне способности	26
5.1. Историјат пословне способности у упоредном праву.	26
5.2. Историјат пословне способности у нашем праву.	27
II МЛАЂИ И СТАРИЈИ МАЛОЛЕТНИЦИ	33
1. Услови за пуноважност правног посла	33
1.1. Способност за расуђивање	33
1.2. Изјава воље (способност детета да изјави вољу)	34
1.3. Недостатак способности уговарања.....	35
2. Млађи малолетници	36
2.1. Правни послови млађих малолетника.....	37
2.1.1. Послови којима малолетник стиче искључиво права – послови који искључиво доносе корист малолетнику	39
2.1.1.1. Уговор о поклону.....	39
2.1.1.2. Уговор о послузи	41
2.1.1.3. Уговор о (бескаматном) зајму.....	42
2.1.1.4. Уговор о бесплатној остави.....	43
2.1.1.5. Уговор о бесплатном пуномоћству.....	44

2.2. Послови којима малолетник не стиче нити права нити обавезе – послови који не дотичу малолетникову имовину – правно неутрални послови	44
2.3. Правни послови малог значаја – багателни послови – свакодневни послови.	46
3. Старији малолетници	49
3.1. Правни послови старијих малолетника (и лица изједначених са њима) предузети без сагласности законског заступника.	49
3.2. Уговор о доживотном издржавању.	53
III УПОРЕДНО ПРАВО	57
1. Општа решења у упоредном праву (грађански законици) ...	57
2. Појединачна упоредноправна решења	61
2.1. Европа	61
2.1.1. Црна Гора.	61
2.1.2. Грчка	62
2.1.3. Енглеска и Велс	63
2.1.4. Естонија	65
2.1.5. Чешка	66
2.1.6. Данска.	70
2.1.7. Хрватска.	72
2.1.8. Ирска	74
2.1.9. Литванија	75
2.1.10. Македонија	75
2.1.11. Немачка	77
2.1.12. Пољска	78
2.1.13. Португал	80
2.1.14. Румунија	82
2.1.15. Словенија	83
2.1.16. Шпанија	85
2.1.17. Швајцарска	86
2.2. Јужна Америка	88
2.2.1. Аргентина	88
2.2.2. Уругвај	89
2.3. Азија.	91
2.3.1. Малезија.	91
2.3.2. Индија	97
2.3.3. Иран	102

2.3.4. Јапан	103
2.4. Аустралија и Океанија	104
2.4.1. Аустралија	104
2.4.2. Нови Зеланд	108
2.5. Африка	109
2.5.1. Јужна Африка	109
2.5.2. Замбија	111
2.6. Северна Америка	112
2.6.1. Канада	112
IV ЛИШЕЊЕ ПОСЛОВНЕ СПОСОБНОСТИ	115
1. Увод	115
2. Историјат	117
3. Општи појам лишења пословне способности	118
4. Европски стандарди код лишења пословне способности	119
V СУДСКА ПРАКСА	123
1. Апелациони судови	123
1.1. Крагујевац	123
1.2. Нови Сад	130
1.3. Апелациони суд у Београду	145
1.4. Врховни касациони суд	162
2. Кратак осврт на судску праксу	166

ДЕО ДРУГИ ПРАВО ДЕТЕТА НА РАД

I УВОД	171
II ИСТОРИЈАТ, ПОЈАМ И ТЕОРИЈСКИ АСПЕКТИ ДЕЧИЈЕГ РАДА	173
1. Радно право и право детета на рад	173
2. Одређење појма дечији рад и терминолошка појашњења	174
3. Узроци појаве дечијег рада	177
4. Историјат радног ангажовања деце у нашем праву	179
5. Историјски развој међународног уређивања радног ангажовања деце	182
III МЕЂУНАРОДНИ СТАНДАРДИ ЗАШТИТЕ ПРАВА МАЛОЛЕТНИХ РАДНИКА	187

1. Историјат уређивања рада малолетника под окриљем Међународне организације рада	187
2. Стандарди Међународне организација рада везани за рад малолетника	190
3. Документи других специјализованих агенција Уједињених нација	198
4. Европски стандарди	199
IV УПОРЕДНО ПРАВО	203
1. Европске државе	203
2. Државе изван Европе (Азија, Африка и Јужна Америка). ...	207
2.1. Индија, Бангладеш и Пакистан	207
2.2. Боливија	210
2.3. Малезија	213
2.4. Етиопија	216
V ПРАВО ДЕТЕТА НА ОБРАЗОВАЊЕ И(ЛИ) ПРАВО ДЕТЕТА НА РАД	217
1. Теоријска поставка односа права на образовање и права на рад	217
2. Дуално образовање	221
3. Рад ученика у оквиру званичних образованих програма. ...	223
4. Запошљавање деце у спорту и индустрији забаве	224
VI ПРАВО ДЕТЕТА НА РАД И ПОЗИТИВНО СРПСКО ЗАКОНОДАВСТВО	229
1. Заштита малолетника који раде ван радног односа.	229
2. Опши услови за заснивање радног односа.	230
3. Посебни услови за заснивање радног односа малолетника. .	231
3.1. Узраст	231
3.1.1. Критика постојећих правила о узрасту.	236
3.1.2. Снижавање узраста од 15 година	237
3.1.3. Правила МОР поводом (минималног) узраста за заснивање радног односа	239
3.2. Сагласност законског заступника	241
3.2.1. Сагласност родитеља	245
3.2.2. Сагласност старатеља	247
3.3. Штетност посла по здравље, морал и образовање малолетника.	249
4. Теоријски осврт дечијег рада – право детета или благостање детета	253

VII ПРАВО ДЕТЕТА НА РАД У СВЕТЛУ	
ПОРОДИЧНИХ ОДНОСА	259
1. Родитељско право	259
2. Најбољи интерес детета и право на рад	260
3. Однос Породичног закона и Закона о раду код заштите благостања детета и права детета на рад	261
VIII ПРАВО ДЕТЕТА НА РАД	
У СВЕТЛУ (ДРУГИХ) ЉУДСКИХ ПРАВА	267
1. Деца са инвалидитетом и право на рад	267
2. Родна равноправност и право на рад	270
3. Пандемија заразне болести <i>COVID-19</i> и дечији рад	273
IX СТАТИСТИКА ЗАПОШЉАВАЊА МАЛОЛЕТНИКА	
У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ	275
1. Назапослена малолетна лица на евиденцији НСЗ	275
2. Анализа података према делатностима и укупан број запослених малолетника	276
3. Анализа података према занимању	278
ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА	279
ДОДАТАК I	293
ЛИТЕРАТУРА	321